IZBA HANDLOWA POLSKO-RUMUŃSKA

W ROKU 1932

WARSZAWA
1933

IZBA HANDLOWA POLSKO-RUMUŃSKA W ROKU 1932

WARSZAWA — 1933
UL. SMOLNA 25, m. 7 — TEL. 659-56

SKOROWIDZ TREŚCI

WŁADZE IZBY HANDLOWEJ POLSKO-RUMUŃSKIEJ W ROKU 1932

Prezydjum i Komitet Wykonawczy Rady:

Prezes Rady:

senator Jerzy Iwanowski

Vice-Prezesi Rady:

dyr. Stefan Benzef
inż. Marjan Szydłowski
dyr. Max Ausnit
Serban Cavaler de Flondor

Członkowie Komitetu Wykonawczego:

dyr. Mieczysław Evert
dyr. Feliks Kollat

Członkowie Rady:

ze strony polskiej:

dyr. Bruno Baliński
konsul Juljan Brygiewicz
inż. Maurycy Chorzewski
red. Władysław Ludwik Evert
dyr. Władysław Gieysztor
dyr. Mieczysław Górski
dyr. Bolesław Grodziecki
senator Hanna Hubicka
dyr. Witold Jasiński
Michał Rudolf Krumpel-O'Connor
dr. Józef Landau
inż. Szymon Landau
dyr. Aleksander Leszczyński
senator Paweł Minkowski
dyr. Bohdan Nagórski
prof. Stanisław Jan Okolski
dyr. Stanisław Pawłoski
dyr. Maciej Rogowski
dr. Edward Rose
radca Adam Rudzki
dyr. Robert Scherff
inż. Stanisław Surzycki
dyr. Marjan Turski
dyr. Leopold Wellisz
dyr. Edmund Zieleniewski
radca Bernard Karol Zipper

ze strony rumuńskiej:

Stefan Ardeleanu
Albert cav. de Anhauch
dyr. Dyonis cav. de Anhauch
Albert Burger de Boroskrakko
Cicerone P. Borosiu
dyr. Grigore Christeoderescu
dyr. W. Dienerman
dyr. Ioan Dimitrescu
dyr. Grigore Dragomir
dr. Ernest Ene
dyr. Cezar Hârjescu
dyr. Isac Kalmanovici
dyr. Oscar Kaufman
konsul Edmund Luttinger
dyr. Lazar Margulies
prezes Moise Milstein
prezes Theodor Orghidan
senator Apostol Popa
dyr. Cezar Popescu
dyr. Synadino Pantelimon
Otto Rhein
dyr. Mathias Roll
dyr. Jean Schapira
Quido conte della Scala
prezes Iosif Vihovici
dyr. Florin Zaharia

Komisja Rewizyjna:

Napoleon Czajkowski — *inż. Kazimierz Korbusz*
dyr. Witold Gessner — *dyr. Witold Moritz*
Kazimierz Krzeczkowski

Dyrektor:

Stanisław Dangel

Zarząd autonomicznego Oddziału Izby w Gdyni:

Prezes:

dyr. Feliks Kollat

Członkowie:

dyr. Władysław Gieysztor — *dr. Bolesław Kasprowicz*
dyr. Witold Jasiński — *inż. Stanisław Rostkowski*

STOSUNKI GOSPODARCZE POLSKO-RUMUŃSKIE W ROKU 1930

a) Wymiana towarowa

Rok 1932 rozwijał się pod znakiem pogłębiającej się w dalszym ciągu depresji gospodarczej, której ujemne skutki przejawiały się w całej pełni w dziedzinie międzynarodowej wymiany handlowej. Obroty w handlu zagranicznym nadal spadają, przytem szereg państw wkracza na drogę zakazów i reglamentacji przywozu. Rozwija się doktryna kompensat i układów regjonalnych, przeciwstawiana dotychczasowej naczelnej zasadzie — klauzuli największego uprzywilejowania.

Obroty handlowe polsko-rumuńskie uległy ogólnej tendencji dalszego kurczenia się. Cyfry wymiany towarowej za ostatnie trzy lata, według danych statystyki polskiej, przedstawiają się jak następuje:

	r. 1930	r. 1931	r. 1932
	(cyfry w tysiącach złotych)		
Wywóz z Polski do Rumunji	50.850	30.869	29.360
Przywóz z Rumunji do Polski	21.805	13.526	7.916
Ogółem obroty .	72.655	44.395	37.276
Saldo dodatnie na korzyść Polski	29.045	17.343	21.444

Jak wynika z przytoczonych cyfr, w ciągu dwóch lat obroty zmalały prawie dwa razy, przytem dużo silniej zaznaczył się spadek importu z Rumunji do Polski, niż naszego eksportu do Rumunji. Na skutek tego saldo nietylko pozostało dla nas nadal dodatnie, lecz w r. 1932 w stosunku do roku poprzedniego wykazało zwyżkę o przeszło cztery miljony złotych.

Powyższe ma swą przyczynę niewątpliwie przedewszystkiem w strukturze gospodarczej obu krajów. Rumunja, jako kraj o charakterze wybitnie rolniczym, eksportujący do Polski w pierwszym rzędzie szereg płodów rolnych (surowców i półfabrykatów), silniej musiał odczuć zarówno spadek cen, jak i trudności eksportowe związane z zakazami wwozu, stosowanemi przez drugiego kontrahenta, niż Polska, której wywóz do Rumunji (poza

malejącą z roku na rok ilością węgla) nosi wyraźnie charakter eksportu przemysłowego (materjały tekstylne, wyroby hutnicze, w mniejszym zaś stopniu nasiona selekcyjne, wyroby gumowe, ceramiczne, wyroby metalowe, maszyny).

W drugiej połowie r. 1932, na skutek trudności finansowych, Rumunja, idąc śladem innych państw, wprowadziła reglamentację wywozu dewiz oraz waluty krajowej (rozporz. opublik. dnia 1 października). Miało to dać rządowi możność kontrolowania importu, celem utrzymania dodatniego bilansu handlowego, stanowiącego zasadniczą podstawę bilansu płatniczego Rumunji. Zakaz wywozu walut pociągnął za sobą szereg trudności dla importerów, zmuszonych czekać dłuższy przeciąg czasu na przydział przez Bank Narodowy Rumuński przypadających im należności.

Wpłynęło to na pewne zniechęcenie się do rumuńskiego rynku i szczególnie w ostatnich miesiącach r. 1932 oddziałało na polski eksport hamująco. M. in. dotkliwie dał się również odczuć eksporterom polskim obowiązujący od dn. 15 listopada r. 1932 zakaz obciążania przesyłek zaliczeniami kolejowemi.

Pod koniec roku sprawozdawczego Rumunja uczyniła jeszcze jedno posunięcie, mające na celu ograniczenie przywozu. Mianowicie, dnia 5 grudnia wydane zostało rozporządzenie (ogłoszone dnia 6 grudnia) o reglamentacji importu. Wzbronione zostały do przywozu artykuły według 130 paragrafów taryfy celnej. Jednak to ostatnie, wobec ustanowienia paro-miesięcznego okresu ulgowego, nie miało wpływu na wywóz polski w okresie sprawozdawczym.

Wymiana towarowa z Rumunją w r. 1932 w stosunku procentowym do wartości całego polskiego importu i eksportu przedstawiała się jak następuje:

	r. 1930	r. 1931	r. 1932
Przywóz z Rumunji do Polski	0,97%	0,92%	0,92%
Wywóz z Polski do Rumunji	2,09%	1,64%	2,71%

W stosunku przeto do całości zagranicznych obrotów Polski, wymiana towarowa z Rumunją w okresie ostatniego trzechlecia nie uległa pogorszeniu, lecz, utrzymując się na jednakowym poziomie w przywozie do Polski, w wywozie do Rumunji wykazuje w roku ostatnim nawet pewną zwyżkę.

Rumuńskie statystyki obrotu towarowego z Polską za ostatnie trzy lata przedstawiają się jak poniżej:

Obroty towarowe w cyfrach absolutnych:

	r. 1930	r. 1931	r. 1932
	(cyfry w tysiącach lei)		
Przywóz z Polski do Rumunji	983.301	708.233	550.693
Wywóz z Rumunji do Polski	452.250	425.383	244.344
Ogółem obroty	1.435.551	1.133.616	795.037
Saldo dodatnie na korzyść Polski	531.051	282.850	306.349

Procentowy stosunek wartości obrotu towarowego polsko-rumuńskiego do wartości całkowitego handlu zagranicznego Rumunji:

	r. 1930	r. 1931	r. 1932
Przywóz z Polski do Rumunji	4,27%	4,50%	4,39%
Wywóz z Rumunji do Polski	1,58%	1,92%	1,46%

Powyżej przytoczone uwagi pozwalają mniemać, że jeżeli nie zajdą nowe okoliczności, działające hamująco na wymianę towarową polsko-rumuńską, a mające swe źródło przedewszystkiem w dziedzinie międzynarodowych stosunków ekonomicznych, układających się w dalszym ciągu pod znakiem depresji, — to wymiana ta po okresie znacznych wahań w pierwszem dziesięcioleciu po wojnie, coraz wyraźniej wkraczać będzie w fazę swej stabilizacji, stając się jednym z zasadniczych czynników w obrotach zagranicznych obu krajów. Biorąc zaś pod uwagę szereg poważnych wzajemnych możliwości handlowych, dotychczas niejednokrotnie prawie lub zupełnie niewykorzystanych, można przypuszczać, że wykazywać będzie ona stałą linję rozwojową.

b) Sprawy komunikacyjne i tranzytowe

Obok wymiany towarowej drugim ważnym czynnikiem w stosunkach gospodarczych polsko-rumuńskich są zagadnienia komunikacyjne i tranzytowe. Planowa i konsekwentna polityka prowadzona w tej dziedzinie, poczynając od r. 1924, t. j. od daty wejścia w życie pierwszej taryfy towarowej polsko-rumuńskiej, może poszczycić się w r. 1932 dalszemi, poważnemi zdobyczami. W chwili obecnej posiada Polska szereg doskonale opracowanych taryf towarowych, ustalających jej stosunki z Rumunją. Są to taryfy następujące:

1) taryfa związkowa polsko-rumuńska, obowiązująca od dn. 15 września r. 1931 (do niej 4 dodatki);

2) taryfa lewantyńska na przewóz towarów pomiędzy stacjami polskiemi a portami Lewantu, obsługiwanymi przez statki Rumuńskiej Żeglugi Morskiej, morzem, przez Konstancę, obowiązująca od dnia 1 lutego r. 1930 (do niej 1 dodatek);

3) taryfa związkowa polsko-rumuńska na przewóz węgla i koksu pomiędzy stacjami polskiemi a stacjami rumuńskiemi, obowiązująca od dn. 1 czerwca r. 1931;

4) taryfa na przewóz towarów pomiędzy portami Gdynią i Gdańskiem a stacjami Rumuńskich Kolei Żelaznych, obowiązująca od dn. 1 sierpnia r. 1931 (do niej 5 dodatków);

5) taryfa na przewóz towarów pomiędzy stacjami Rumuńskich Kolei Żelaznych a portami Stanów Zjednoczonych Ameryki Północnej przez Gdynię, obowiązująca od dn. 1 lipca r. 1932.

Ostatnia z wymienionych taryf, wprowadzająca bardzo poważne zniżki na szereg artykułów, jak to powyżej zaznaczono, weszła w życie w połowie r. 1932. Jest ona wzorowana co do swego technicznego układu na taryfie lewantyńskiej. Przewóz morski odbywa się statkami, należącemi do „American Scantic Line".

Prócz ostatnio wymienionej taryfy, w r. 1932 zostały wydane trzy dodatki do taryfy związkowej polsko-rumuńskiej (dodatki: I, II i III z datami ważności dn. 1 kwietnia, 15 czerwca i 15 września), cztery dodatki do taryfy portowej (dodatki: II, III, IV i V z datami dn. 1 stycznia, 1 kwietnia, 5 września i 1 grudnia) oraz jeden dodatek do taryfy lewantyńskiej (dodatek I z dn. 15 listopada).

Rezultaty osiągnięte w dziedzinie przewozów rumuńskich przez Polskę są bardzo poważne. Tą drogą idzie dziś około 80—90% lądowego rumuńskiego tranzyta. Powoli wzrastają również transporty kierowane na polskie porty bałtyckie.*)

---

*) Statystyka ruchu towarowego w r. 1932 pomiędzy Rumunją a Gdynią i Gdańskiem, według danych Centralnego Biura Rozrachunków P. K. P. w Bydgoszczy, przedstawia się, jak następuje:

	przesyłki drobnicowe		przesyłki wagonowe	
	ilość	kg.	ilość	kg.
1. Transporty z Rumunji:				
do Gdyni	1	275	34	499.705
do Gdańska	103	49.869	1.104	17.191.341

Wreszcie trzeba podnieść rezultaty osiągnięte w przyśpieszaniu przewozów kolejowych (t. zw. pośpieszne transporty towarowe — „Polrom" i „Rompol", przebiegające dystans polskie porty bałtyckie — granica rumuńska w ciągu czterech dni), znaczenie dla tranzytu rumuńskiego rozbudowy urządzeń i instalacji portowych Gdyni oraz rozwijających się nadal w szybkiem tempie regularnych połączeń okrętowych Gdyni i Gdańska z szeregiem krajów zamorskich. Dzięki powyższemu połączenie Rumunji z Europą Zachodnią oraz z Ameryką Północną przez polskie porty jest dziś najkrótszem i najtańszem. Transporty New-York—Gdynia—Bukareszt odbywają się w ciągu 2—3 tygodni, Hull—Gdynia—Bukareszt w ciągu 11 dni. Połączenie Rumunji z Północną Ameryką przez Gdynię i Gdańsk jest o jakie 2—3 tygodni szybsze niż połączenie Morzem Śródziemnem na Konstancę.

Co się tyczy tranzyta polskiego przez Rumunję do krajów Lewantu, odbywającego się t. zw. taryfą lewantyńską, to należy zaznaczyć, że taryfa ta zaczyna usprawiedliwiać pokładane w niej nadzieje, dając coraz pomyślniejsze rezultaty. Wprawdzie działają tu hamująco pewne trudności techniczne, z jakiemi walczą (choć w coraz mniejszym stopniu) koleje rumuńskie oraz niedomagania instalacyjne i organizacyjne portu w Konstancy, niejednokrotnie powodujące opóźnianie się transportów. Również można mówić o pewnych niedociągnięciach w pracy biur spedycyjnych. Tem niemniej taryfa lewantyńska budzi coraz większe zainteresowanie. Wyłaniające się od niedawna projekty wzmocnienia odcinka morskiego transportów (odbywającego się statkami „Serviciul Maritim Roman") dzięki spółpracy z linją rumuńską polskich linij okrętowych, są dowodem żywotności tej taryfy oraz słuszności przewidywań pomyślnego jej dalszego rozwoju.

---

2. Transporty do Rumunji:

z Gdyni	26	18.154	26	282.265
z Gdańska	271	114.697	1.253	16.619.110

Wśród towarów, idących z Rumunji figurują: ziarna dyni i słonecznika, nasiona konopi, fasola, makuchy, otręby, orzechy, winogrona, drzewo; wśród idących do Rumunji: śledzie, bawełna, samochody, rury, radjo-aparaty, różne maszyny, blacha, obuwie gumowe, skóry, tran.

Odsyłamy również do cyfr podanych poniżej w sprawozdaniu Oddziału Izby w Gdyni.

c) Wnioski

Na podstawie powyższych faktów i przesłanek dochodzimy do następujących wniosków:

Pomimo pogłębiającego się gospodarczego kryzysu światowego spółpraca polsko-rumuńska na polu ekonomicznem w r. 1932 nietylko nie uległa osłabieniu, lecz przeciwnie poczyniła dalsze postępy. Dzięki coraz silniejszemu wkraczaniu w orbitę rumuńskich zainteresowań polskich portów morskich, oraz na skutek umiejętnej polityki taryfowej, platforma owej spółpracy została znacznie rozszerzona. W dziedzinie wymiany towarowej daje się zaobserwować pewien postęp w kierunku stabilizacji stosunków, a jednocześnie dalszy wzrost zainteresowania się sfer przemysłowych i handlowych strukturą i wymaganiami rynków kraju drugiego, celem wyzyskania tego w sprzyjających okolicznościach.

Wreszcie, choć wykracza to poza ramy niniejszego sprawozdania, należy wspomnieć o dalszej spółpracy obu krajów w dziedzinie międzynarodowych spraw rolnych (blok agrarny).

Wszystko to świadczy o tem, że mimo wyłaniających się niejednokrotnie trudności (w wyniku ogólnej dezorganizacji rynków i wstrząsów o charakterze międzynarodowym), stosunki gospodarcze polsko-rumuńskie zyskują coraz realniejsze podstawy i przeradzają się choć powoli, lecz trwale w system spółpracy, oparty na dokładnem zdawaniu sobie sprawy z korzyści dla obu gospodarstw narodowych, jakie spółpraca ta z sobą niesie.

III

STATYSTYKA HANDLU POLSKO-RUMUŃSKIEGO W ROKU 1932

(wg. danych Głównego Urzędu Statystycznego Rzptej. Polskiej)

a) Przywóz z Rumunji do Polski

Grupa	Rodzaj towaru	Ilość w kg.	Wartość w zł.
I.	Produkty spożywcze . . .	9.677.325	2.379.627
II.	Zwierzęta	szt. 21	10.275
III.	Produkty zwierzęce	654.671	1.921.076
IV.	Materjały i wyroby drzewne	2.517.990	100.863
V.	Rośliny i ich części. . . .	23.308.515	3.041.042
VI.	Materjały budowlane i wyroby ceramiczne	117.149	10.720
VII.	Minerały i wyroby z nich . .	4.164.954	208.028
VIII.	Wyroby szklane	6	7
IX.	Paliwa, asfalt, ropa	374.310	31.166
X.	Gumelastyka	10	196
XI.	Materjały i przetwory chem. nieorganiczne	429	380
XII.	Materjały i przetwory chem. organiczne	4.034	10.772
XIII.	Farby, barwniki, lakiery . .	5	113
XIV.	Różne przetwory chemiczne	2.623	18.101
XV.	Metale i wyroby z metali. .	7.145	11.112
XVI.	Metale szlachetne	g. 2.454	1.368
XVII.	Maszyny i aparaty	5.888	29.224
XVIII.	Przyrządy i aparaty elektrotechniczne	7	458
XIX.	Wyroby zegarmistrzowskie .	— —	— —
XX.	Instrumenty muzyczne . . .	12	244
XXI.	Broń i amunicja	— —	— —
XXII.	Środki komunikacji	9	80
XXIII.	Papier i wyroby z papieru .	186.533	71.102
XXIV.	Książki i obrazy	1.720	10.187
XXV.	Materjały i wyroby włókniste	29.656	55.085
XXVI.	Odzież i konfekcja	71	3.207
XXVII.	Galanterja	24	386
XXVIII.	Instrumenty, przybory szkolne i t. p..	52	1.508
XXIX.	Towar zbiorowy	— —	— —
	o g ó ł e m	41.050.663	7.916.327
		g. 2.454	
		szt. 21	

b) Wywóz z Polski do Rumunji

Grupa	Rodzaj towaru	Ilość w kg.	Wartość w zł.
I.	Produkty spożywcze . . .	859.467	240.181
II.	Zwierzęta	szt. 3.819	516.338
III.	Produkty zwierzęce	1.970.008	1.726.976
IV.	Materjały i wyroby drzewne.	342	2.215
V.	Rośliny i ich części	197.320	200.697
VI.	Materjały budowlane i wyroby ceramiczne	7.407.306	1.091.154
VII.	Minerały i wyroby z nich .	70.265	18.309
VIII.	Wyroby szklane	62.792	34.130
IX.	Paliwa, asfalt, ropa	55.216.933	2.096.900
X.	Gumelastyka	161.828	905.655
XI.	Materjały i przetwory chem. nieorganiczne	220.401	80.605
XII.	Materjały i przetwory chem. organiczne	131.418	131.647
XIII.	Farby, barwniki, lakiery . .	240.634	226.000
XIV.	Różne przetwory chemiczne .	12.914	26.006
XV.	Metale i wyroby z metali .	4.762.401	2.922.195
XVI.	Metale szlachetne	g. 9.000	3.300
XVII.	Maszyny i aparaty	239.307	511.338
XVIII.	Przyrządy i materjały elektrotechniczne	274	1.615
XIX.	Wyroby zegarmistrzowskie .	6	680
XX.	Instrumenty muzyczne . . .	55	548
XXI.	Broń i amunicja	— —	— —
XXII.	Środki komunikacji	115.750	520.811
XXIII.	Papier i wyroby z papieru .	48.902	63.516
XXIV.	Książki i obrazy	15.395	105.920
XXV.	Materjały i wyroby włókniste	2.596.066	17.809.893
XXVI.	Odzież i konfekcja	813	26.763
XXVII.	Galanterja	10.330	86.861
XXVIII.	Instrumenty, przybory szkolne i t. p.	162	9.539
XXIX.	Towar zbiorowy	12	207
	ogółem	74.328.482	29.359.999
		g. 9.000	
		szt. 3.819	

IV

DZIAŁALNOŚĆ IZBY W ROKU 1932

W ciągu kilkoletniego swego istnienia (od r. 1928) Izba Handlowa Polsko-Rumuńska opracowała i 'ściśle określiła program swych prac, jak również ustaliła metody swej działalności. Dlatego też poszczególne lata sprawozdawcze Izby nie tworzą oderwanych od siebie fragmentów, lecz wiążą się w jedną całość.

Prace Izby w r. 1932, analogicznie do działalności jej w okresach ubiegłych, dadzą się zgrupować na czynności należące do stałych jej zadań oraz na prace, podejmowane dorywczo w zależności od nasuwających się w danej chwili okoliczności i potrzeb. Całokształt prac przedstawiony jest poniżej w rozbiciu na działy następujące:

1. referat informacyjno-handlowy,
2. referat informacyjno-statystyczny,
3. referat interwencyj, reklamacyj i t. p.,
4. archiwum informacyjne oraz księgozbiór,
5. referat wydawniczy i prasowy,
6. działalność propagandowa,
7. wycieczka do portów Gdyni i Gdańska wraz z przedstawicielami Izby p. Posła Rumuńskiego w Warszawie,
8. założenie w Gdyni autonomicznego Oddziału Izby,
9. różne prace podejmowane przez Izbę, a nieobjęte działami wyżej wymienionemi,
10. spółpraca z czynnikami rządowemi oraz z instytucjami gospodarczemi obu krajów,
11. kancelarja, korespondencja i archiwum.

Sprawozdanie finansowe podane jest po ogólnem sprawozdaniu, jako odrębna całość.

1) Referat informacyjno-handlowy

Podobnie jak w latach poprzednich dział ten był podstawowym w pracach Izby. Dlatego poświęcamy mu stosunkowo najwięcej miejsca.

Prace, wchodzące w jego zakres, dadzą się podzielić na

dwie grupy: na odnoszące się do spraw wywozu z Polski do Rumunji oraz na odnoszące się do przywozu z Rumunji do Polski.

W obu tych odcinkach Izba podejmowała szereg prac o charakterze badawczym, mających na celu zaznajomienie się z pojemnością rynków, z ich charakterem i wymaganiami i t. p. Specjalną uwagę poświęcano przytem niewyzyskanym dotychczas możliwościom, jak również starano się, dzięki dokładnym informacjom, ułatwiać i zachęcać nowe inicjatywy. Należy tu podnieść jako okoliczność dodatnią w stosunkach polsko-rumuńskich, iż inicjatywy podobne z obu stron, a w szczególności ze strony polskiej, coraz częściej są podejmowane. Wpływa to na rozszerzenie płaszczyzny zainteresowań polskich rynkiem rumuńskim, co szczególnie z chwilą powrotu do normalniejszych warunków gospodarczych, może mieć korzystne rezultaty.

Zarówno w sprawach wywozu z Polski do Rumunji, jak i przywozu z Rumunji do Polski udzielała Izba obu zainteresowanym stronom wyczerpujących informacyj, opracowywała obszerne sprawozdania, wreszcie spółdziałała w nawiązywaniu kontaktów handlowych.

Odnośnie do eksportu z Polski do Rumunji udzielono podobnych informacyj i materjałów co do artykułów następujących:

wyroby ceramiczne (fajans, kamionki, cegła ogniotrwała), wyroby perfumeryjne i kosmetyczne, artykuły lecznicze, sznury z konopi, oleje i pasty do celów technicznych, obuwie, szproty, galanterja metalowa (jak: guziki, klamry, wyroby ozdobne), łatki do wulkanizacji opon samochodowych, niektóre specjalne wyroby z drzewa, papier i płótno szmerglowe, wiklina i surowce do wyrobów koszykarskich, tkaniny i wyroby jedwabne do celów technicznych, maszyny i narzędzia do przemysłu naftowego, korki, nasiona selekcyjne.

Odnośnie do przywozu z Rumunji do Polski:

wino, winogrona i inne owoce, skóry surowe, tłuszcze i oleje roślinne, nasiona sezamu, nierogacizna, skrzynie drewniane, miotły, szmaty, sery, nasiona słonecznikowe, wełna.

Izba pośredniczyła szereg razy w nawiązywaniu kontaktów handlowych, mających na celu bądź to bezpośrednią sprzedaż, bądź to tworzenie agentur i przedstawicielstw. Mianowicie ułatwiono nawiązanie następujących stosunków:

Eksporterom polskim: dwóm firmom ceramicznym, firmie produkującej łatki do wulkanizacji opon, firmie wyrabiającej ostrza do golenia, dwóm firmom kosmetycznym, firmie wyrabiającej szkło wodne, firmie wyrabiającej ćwieki drzewne do obuwia, firmie artykułów kauczukowych, firmie wyrobów specjalnych z jedwabiu, firmie produkującej z drzewa specjalne części do kół.

Eksporterom rumuńskim: kilku eksporterom winogron, wytwórni serów.

W jednym wypadku Izba współpracowała również z pomyślnym rezultatem w otrzymaniu większego zamówienia w Rumunji przez instytucję polską o charakterze rządowym.

Izba dostarczała instytucjom gospodarczym rumuńskim oraz poszczególnym interesantom spisów firm polskich, pozostających w stosunkach handlowych z Rumunją. Podobne wykazy firm rumuńskich, otrzymywane z Rumunji, bądź opracowywane na podstawie posiadanych przez Izbę materjałów, podawano do wiadomości zainteresowanych czynników i firm polskich.

Wreszcie około 30 razy Izba dostarczyła szczegółowych informacyj o zapytywanych firmach z obu krajów.

Należy wymienić tu również wydawanie listów polecających (około 10 razy), przedewszystkiem do instytucyj gospodarczych, jak: Izby Przemysłowo-Handlowe, Izby Rolnicze i t. p. osobom udającym się bądź to w sprawach handlowych, bądź to ogólnogospodarczych z Polski do Rumunji.

Na jesieni roku sprawozdawczego, w czasie trwania sezonu importu winogron, w porozumieniu z Radcą Handlowym przy Poselstwie Rumuńskiem w Warszawie, Izba zorganizowała specjalną służbę informacyjną, której celem było śledzenie za rynkiem, badanie jakości przybywającego towaru oraz udzielanie importerom rumuńskim odnośnych wskazówek i rad. Przywóz winogron w roku sprawozdawczym zarówno pod względem ilości, jak i wartości był niższy niż w r. 1931, lecz w dalszym ciągu w jesiennej kampanji importowej *) Rumunja zajmowała pierwsze miejsce. Zarówno rumuńscy eksporterzy prywatni, jak i organizacje gospodarcze niejednokrotnie korzystały ze wskazań i infor-

*) Rumunja eksportuje wyłącznie jesienne gatunki winogron; w roku sprawozdawczym wywiozła do Polski winogron kg. 945.385 za zł. 243.300.—.

macyj Izby. Trzeba jednak dodać, że program kampanji importu winogron do Polski, parokrotnie przedstawiany przez Izbę miarodajnym czynnikom rumuńskim, dotychczas, z przyczyn od Izby niezależnych, nie został zrealizowany i przywóz winogron w dalszym ciągu nosi charakter niezorganizowany, co dotkliwie daje się odczuć eksporterom z Besarabji i Bukowiny (w sprawach importu owoców i winogron Izba opracowała i wydała w języku rumuńskim specjalną broszurę, o której poniżej w dziale 5).

Mówiąc o imporcie z Rumunji do Polski, należy również wspomnieć, że Izba, kontynuując poprzednie swoje prace, zajmowała się w dalszym ciągu badaniem możliwości zbytu w Polsce rumuńskiego wina. Przy współudziale fachowców polskich skonkretyzowano w tej sprawie parę projektów, szczegółowo opracowanych, które były kilkakrotnie omówione z zainteresowanemi czynnikami rumuńskiemi. Realizacji omawianych projektów stoją chwilowo na przeszkodzie brak kapitałów oraz ryzyko związane z podejmowaniem w dzisiejszych warunkach prób wprowadzania nowych artykułów na rynek.

2) Referat informacyjno-statystyczny

Podobnie jak w latach ubiegłych, Izba opracowała w r. 1932 szereg referatów informacyjnych oraz zestawień cyfrowych, których zadaniem było zobrazowanie spółpracy gospodarczej obu krajów.

W obu językach został opracowany referat o handlu polsko-rumuńskim w r. 1931, który m. in. był opublikowany przy sprawozdaniach z działalności Izby za ten rok. Poza tem opracowano szereg zestawień dotyczących tematów, jak: przewozy tranzytowe, ogólne statystyki importu i eksportu, zmiany i uzupełnienia taryf towarowych, kontyngentowanie i zakazy przywozu, ograniczenia dewizowe i t. p.

Wymienione materjały dostarczane były zainteresowanym sferom obu krajów, a więc czynnikom rządowym, instytucjom gospodarczym, prasie, poszczególnym firmom, wreszcie osobom interesującym się poszczególnemi zagadnieniami.

Ograniczone środki finansowe, jakiemi Izba rozporządzała, nie pozwalały na publikowanie bezpośrednio przez Izbę wymienionych materjałów, co byłoby wysoce wskazane zarówno ze względów praktyczno-gospodarczych i propagandowych, jak ró-

wnież wobec tego, iż przedstawiane sprawy zazwyczaj mogą budzić zainteresowanie w ciągu dłuższego okresu czasu. O ile to w przyszłości okaże się możliwe, Izba będzie dążyła do wydawania podobnych materjałów w formie zwięzłych komunikatów, ukazujących się w druku.

3) Referat interwencyj, reklamacyj i t. p.

Prace wchodzące w zakres omawianego działu, podejmowane w okresie sprawozdawczym, dadzą się rozbić na kilka odrębnych grup, mianowicie:

a) interwencje u czynników miarodajnych polskich w sprawach taryfowych,

b) różne interwencje, podejmowane u władz obu krajów,

c) zastępstwo i obrona firm prywatnych w stosunku do ich handlowych kontrahentów.

a) Spółpraca Izby z polskiemi czynnikami rządowemi, a przedewszystkiem z Ministerstwem Komunikacji w sprawach taryf towarowych, staje się coraz żywsze. Izba kilkakrotnie zwracała się do Ministerstwa z wnioskami o wprowadzenie do odnośnych taryf tych czy innych uzupełnień. Polegały one na wprowadzeniu nowych stacyj nadawczych i t. p. (podobne uzupełnienia na skutek wniosków Izby zostały wprowadzone m. in. do dodatku I. do taryfy związkowej polsko-rumuńskiej, który ukazał się z dn. 1 kwietnia r. 1932).

Inne wnioski zmierzały do uzyskania na pewne artykuły zniżek przewozowych. Zainteresowania Izby szły tu przedewszystkiem w kierunku taryfy portowej na przewóz towarów pomiędzy stacjami rumuńskiemi a Gdynią i Gdańskiem, która to taryfa nabiera coraz większego znaczenia dla eksportu rumuńskiego, szczególnie z północnych okręgów kraju (Bukowina, Besarabja, Północna Mołdawja). Rumuńskie Izby Przemysłowo-Handlowe parokrotnie zwracały się do Izby z prośbą o interwencję u władz polskich w sprawie wprowadzenia do wymienionej taryfy pewnych zmian. Na skutek powyższego, jak również informacyj otrzymanych z innych stron, Izba przedstawiła odnośnym czynnikom polskim swe dezyderaty, które zostały wzięte pod uwagę m. in. w dodatku V. do taryfy, obowiązującym z dn. 20 listopada 1932.

Do omawianej grupy prac należą też interwencje i zwra-

cania się o wyjaśnienia co do właściwego stosowania taryf oraz prawidłowego obliczania stawek przewozowych.

b) W ciągu okresu sprawozdawczego Izba wielokrotnie interwenjowała w szeregu różnych spraw w instytucjach rządowych obu krajów. Należą tu interwencje o uzyskanie prolongat i pozwoleń wwozu towarów, starania podejmowane o uzyskanie zagranicznych paszportów handlowych (około 10 razy), o wizy i pozwolenia na pobyt, o zniżki kolejowe i t. p. Należy zaznaczyć, że Izba zawsze spotykała się z niezmiernie życzliwem ustosunkowaniem się do niej odnośnych czynników rządowych.

c) Wreszcie kilkakrotnie Izba występowała w sporach pomiędzy poszczególnemi firmami. Dotyczyło to zarówno rozrarunków pieniężnych (trzy razy), jak i spraw innych, a więc: nadmiernie policzonych kosztów transportu przez spedytora, uzyskania świadectw pochodzenia i t. p. W razach, gdy zgłoszone sprawy, przedewszystkiem dotyczące sporów handlowych, wymagały wszczęcia kroków prawnych, bądź bardziej szczegółowego zajęcia się niemi, Izba podawała adresy godnych zaufania biur windykacyjnych i powierniczych oraz adwokatów.

4) Archiwum informacyjne oraz księgozbiór

Materjały, gromadzone przez Izbę oraz przez nią opracowywane, są porządkowane i racjonalnie grupowane tak, iż tworzą wyczerpujące całości, dotyczące określonych zagadnień. Stąd archiwum Izby posiada wartość nietylko przejściową, lecz może służyć w szeregu wypadków jako podstawa do głębszych studjów.

Również specjalną uwagę zwraca Izba na kompletowanie księgozbioru. Składają się nań zarówno pisma perjodyczne, jak i wydawnictwa książkowe. W okresie sprawozdawczym Izba otrzymywała stale ze strony polskiej 12 perjodyków, ze strony rumuńskiej około 25. Dział książek wzbogacił się o przeszło trzydzieści pozycji.

Dzięki powyższemu materjały w sprawach gospodarczych rumuńskich, posiadane przez Izbę, stanowią bardzo poważny zbiór, który niemal stale służy do studjów dla szeregu osób, a przedewszystkiem wykorzystywany jest przez studentów wyższych uczelni przygotowujących prace dyplomowe na tematy rumuńskie. Jako objaw wysoce dodatni należy podnieść, że

zainteresowanie się Rumunją na wyższych uczelniach polskich stale wzrasta tak, iż w roku szkolnym 1932-33 w różnych wyższych uczelniach w samej tylko Warszawie opracowywano kilka prac dyplomowych, dotyczących gospodarczych prolematów Rumunji.

W dalszym ciągu Izba prowadzi też gospodarczą kartotekę personalną i branżową polsko-rumuńską. W roku sprawozdawczym została ona poważnie rozszerzona nowemi materjałami.

5) Referat wydawniczy i prasowy

Komunikaty informacyjne, wydawane w ciągu paru poprzednich lat w obu językach, a zawieszone ze względów finansowych w połowie r. 1931, dla tych również powodów w roku sprawozdawczym nie zostały wznowione. O zainteresowaniu, jakie komunikaty te budziły, świadczy fakt, że w dalszym ciągu Izba otrzymuje prośby o nadsyłanie starych roczników.

Działalność wydawnicza Izby w roku 1932 ograniczyła się do wydania sprawozdań za r. 1931 w obu językach (w języku polskim w odbitce na powielaczu, w języku rumuńskim — w druku) oraz broszury w języku rumuńskim, opracowanej przez p. V. Mitchievici, b. dyrektora Izby ze strony rumuńskiej, omawiającej możliwości importu do Polski rumuńskich owoców i wina, p. t.: „Importul de fructe si vin din Romania in Polonia". Praca ta ukazała się w druku nakładem Izby Przemysłowo-Handlowej w Bukareszcie.

Izba pozostawała stale w bliskim kontakcie z prasą obu krajów. O bieżących, aktualnych zagadnieniach, wchodzących do zakresu zainteresowań Izby, wydawane były krótkie biuletyny prasowe w obu językach, przesyłane kilku agencjom prasowym i poważniejszym wydawnictwom gospodarczym. Również podawane były prasie wzmianki informacyjne o charakterze praktyczno-handlowym lub propagandowym.

Z czasopism gospodarczych polskich najściślejszy kontakt utrzymywany był z „Gazetą Handlową",, która stale poświęca sprawom rumuńskim dużą uwagę. Ogółem prasa polska zamieściła kilkadziesiąt dłuższych i krótszych wzmianek oraz artykułów dostarczonych przez Izbę, lub opracowanych na podstawie otrzymanych od niej materjałów.

Z pism rumuńskich kontakt utrzymywano przedewszystkiem

z dziennikami „Argus" i „Curentul". Poza tem stale zasilano materjałami i informacjami biuletyny miesięczne, wydawane przez Izby Przemysłowo-Handlowe.

Szereg pism, biuletynów i agencyj prasowych obu krajów z własnej inicjatywy zwracało się do Izby o dostarczanie im materjałów, co pozwala mniemać, że informacje podawane przez Izbę posiadają znaczenie praktyczne i budzą zainteresowanie.

6) Działalność propagandowa

Podobnie jak w okresach ubiegłych prowadzone były różnorodne prace propagandowe. Niestety, dla braku funduszów, nie zostały one rozwinięte tak, jakby to należało uczynić. Izba nie rozporządzała żadnemi środkami specjalnemi na te cele; wszelkie czynności dokonywane przez nią w tym zakresie, pokrywane były przeto wyłącznie z budżetu administracyjnego. Wszakże, jak z poniżej podanego zestawienia wynika, pomimo tych zasadniczych trudności, propagandowe prace Izby stanowią dorobek dosyć poważny. Przedstawiają się one jak następuje:

a) Propaganda podejmowana w Rumunji na rzecz Polski:

1. Polskie Linje Lotnicze „Lot". — Rozesłano parokrotnie w większej ilości egzemplarzy rozkłady lotów. Propagowano komunikację lotniczą dla celów handlowych. Na listach adresowanych do Rumunji, stale stawiana jest pieczątka propagandowa „Lotu".

2. Polskie Koleje Państwowe. — Rozesłano parokrotnie afisze propagandowe i ulotki (ogółem w ilości paruset egzemplarzy), komunikaty i notatki informacyjne, dotyczące stawek transportowych, nowych taryf i t. p.

3. Porty w Gdyni i w Gdańsku. — Rozesłano broszury informacyjne, statystyki transportów, dane dotyczące instalacyj portowych i t. p. Rozesłano również materjały informacyjne o paru towarzystwach żeglugowych obsługujących te porty. — Ze sprawą propagandy Gdyni i Gdańska ściśle wiąże się bytność w tych portach, na wiosnę r. 1932, p. Posła Rumuńskiego w Warszawie wraz z przedstawicielami Izby, o czem szerzej mowa jest nieco niżej.

4. Międzynarodowe Targi Wschodnie we Lwowie. — Rozesłano informacje do prasy i szeregu instytucyj rządowych i go-

spodarczych. Na listach adresowanych do Rumunji przykładano pieczątkę propagandową.

5. Targi Chmielowe w Lublinie. — Rozesłano informacje i afisze propagandowe.

b) Propaganda podejmowana w Polsce na rzecz Rumunji:

1. „Serviciul Maritim Roman". — Kilkakrotnie rozsyłano rozkłady jazdy okrętów.

2. Uzdrowiska. — Rozesłano i rozdano ogółem kilkaset broszur i ulotek informacyjnych o uzdrowiskach i miejscowościach kąpielowych, jak również pewną ilość afiszów propagandowych. Pozatem udzielono pokaźną ilość informacyj ustnych i pisemnych. — Wychodząc z założenia, że bezpośredni kontakt szerszych mas jest niezmiernie ważnym czynnikiem w zapoznaniu się i zbliżeniu z sobą dwóch krajów, Izba pragnęła postawić propagandę uzdrowisk rumuńskich w Polsce na odpowiednim poziomie, a to celem wzmożenia wyjazdów do tych uzdrowisk. W sprawie tej złożone były czynnikom rumuńskim odnośne wnioski, które jednak ze względów finansowych nie zostały zrealizowane.

Na skutek znacznego podniesienia cen na paszporty zagraniczne na wiosnę r. 1932, nie doszły również do skutku projektowane przez Izbę letnie wycieczki zbiorowe do Rumunji.

3. Propaganda ogólna. — Rozdano i rozesłano szereg broszur i wydawnictw informacyjnych o Rumunji (w kilku językach), okazowych numerów czasopism, dostarczono fotografji dla prasy i t. p.

7) Wycieczka do portów Gdyni i Gdańska wraz z przedstawicielami Izby p. Posła Rumuńskiego w Warszawie

W początkach m. kwietnia Izba zorganizowała, w porozumieniu i na zaproszenie Urzędu Morskiego w Gdyni i Rady Portu w Gdańsku parodniową wycieczkę Posła Rumuńskiego w Warszawie do obu portów. Celem wycieczki było bliższe zaznajomienie się przedstawicieli Rządu Rumuńskiego z naszemi portami morskiemi, które zaczynają odegrywać coraz wydatniejszą rolę w obrotach towarowych Rumunji z krajami Europy Północnej i Zachodniej oraz z Północną Ameryką.

W wycieczce tej, która miała miejsce w dniach 7—9 kwietnia, wzięli udział: ówczesny Poseł Rumuński w Warszawie p.

Grigore Bilciurescu, sekretarz Poselstwa p. Mircea Babes, radca handlowy p. Ion Floru, prezes Izby p. senator Jerzy Iwanowski, dyrektor Izby p. Stanisław Dangel.

Dn. 7 kwietnia miało miejsce zwiedzanie portu Gdyńskiego. Po powitaniu przybyłych na stacji w Gdyni i po krótkim wypoczynku w hotelu, goście udali się do Urzędu Morskiego, gdzie zostali przyjęci przez dyrektora Urzędu p. komandora Józefa Poznańskiego, a następnie wysłuchali referatu o porcie, wygłoszonego przez p. dyr. Władysława Gieysztora. Po odczycie nastąpił objazd statkiem poszczególnych basenów, zwiedzanie urządzeń portowych oraz zakładów z portem związanych, a więc magazynów, dźwigów, chłodni, łuszczarni ryżu i t. p.

Dyrekcja portu podejmowała przybyłych śniadaniem na statku „Łódź", należącym do Polsko-Brytyjskiego Towarzystwa Okrętowego. Po śniadaniu asystowano przy opuszczaniu portu przez parowiec transatlantycki „Kościuszko" (linji Gdynia—Ameryka). Wieczorem został wydany obiad w jednej z restauracyj w mieście przez p. komandora Poznańskiego.

Po spędzeniu nocy w hotelu „Polska Riwiera" w Gdyni i po obejrzeniu dn. 8 kwietnia, w godzinach rannych, nadbrzeża willowego, udano się w towarzystwie p. Adama Rudzkiego, przedstawiciela Rady Portu Gdańskiego w Warszawie, samochodami do Gdańska, gdzie w gmachu Rady Portu przybyłych powitał Prezes Rady Portu p. Benzinger, a następnie wygłosili referaty o porcie p. Bohdan Nagórski — dyrektor handlowy i p. Bruns — dyrektor techniczny. Podobnie jak w Gdyni, zwiedzono ważniejsze urządzenia portowe (w szczególności wolną strefę) oraz objechano port statkiem.

Śniadaniem podejmowała gości Rada Portu w hotelu „Deutsches Haus", poczem odbyło się w gronie kilku osób zwiedzanie miasta, zakończone odpoczynkiem i popołudniową herbatą u honorowego konsula rumuńskiego, p. Zygmunta Kielskiego.

Wieczorem p. Kazimierz Pappée, Komisarz Generalny Rzeczypospolitej Polskiej, wydał obiad na cześć posła Bilciurescu. Pociągiem nocnym z dnia 8 na 9 kwietnia nastąpił powrót do Warszawy.

Przedstawiciele Rządu Rumuńskiego mieli możność naocznie przekonać się o doniosłem znaczeniu, jakie oba porty mogą mieć dla zagranicznej wymiany handlowej Rumunji. Otrzymali oni

szereg danych cyfrowych i materjałów orjentacyjnych, dotyczących urządzeń i działalność portów, jak również obrazujących stopniowy wzrost rumuńskich transportów.

8) Założenie w Gdyni autonomicznego Oddziału Izby

W czasie powyższej wizyty w Gdyni, dnia 7 kwietnia, nastąpiło ukonstytuowanie się autonomicznego gdyńskiego Oddziału Izby. Kierownictwo Oddziału objęli: p. dyr. Feliks Kollat — jako przewodniczący, pp. dyr. Witold Jasiński i dyr. Władysław Gieysztor — jako członkowie Zarządu. Nieco później zostali dokooptowani do Zarządu pp. inż. Stanisław Rostkowski i dr. Bolesław Kasprowicz.

Oddział Gdyński postawił sobie przedewszystkiem za zadanie akwizycję dla Gdyni transportów rumuńskich, kierujących się do szeregu krajów północnej i zachodniej Europy oraz do Północnej Ameryki, jak również transportów w kierunku odwrotnym. W tym celu Oddział rozwinął akcję informacyjną i propagandową, wzmocnioną osobistemi stosunkami jego kierowników z rumuńskiemi czynnikami gospodarczemi.

O powstaniu Oddziału zostały powiadomione rządy i zainteresowane sfery gospodarcze obu krajów. Należy podkreślić, iż czynniki rumuńskie przyjęły fakt założenia Oddziału z wielkiem zadowoleniem. Zarówno prasa polska, jak i rumuńska zamieściły o powyższem szereg komunikatów.

Sprawozdanie Oddziału za r. 1932 zamieszcza się przy końcu niniejszego sprawozdania.

9) Różne prace podejmowane przez Izbę, a nieobjęte działami wyżej wymienionemi

Z prac podejmowanych przez Izbę dorywczo należy wymienić następujące:

1. Wymienne praktyki wakacyjne. — W latach ubiegłych Izba współpracowała w uzyskaniu letnich praktyk wakacyjnych dla studentów Rumunów w Polsce. W roku sprawozdawczym organizację wymiennych praktyk objęło stowarzyszenie studenckie: „Akademickie Koło Zbliżenia Międzynarodowego Liga”, wobec czego Izba zaprzestała samodzielnej akcji i ograniczyła się do współpracy z wymienionem stowarzyszeniem. Wszakże pięć praktyk w Rumunji Izba załatwiła samodzielnie. Były to praktyki

płatne, trzymiesięczne. Należy podnieść, że żadna z instytucyj rumuńskich, do których Izba zwróciła się w powyższej sprawie, nie odpowiedziała odmownie, praktykanci zaś, studenci polscy, traktowani byli z największą życzliwością.

2. Przyjęcie na cześć dyrektora Rumuńskiego Narodowego Instytutu Eksportowego. — Z okazji bytności w Warszawie, w związku z konferencjami bloku agrarnego, dyrektora Narodowego Instytutu Eksportowego w Bukareszcie p. Emila Mariana, Izba wydała dnia 27 sierpnia śniadanie z udziałem kilku osób ze strony polskiej i rumuńskiej.

10) Spółpraca z czynnikami rządowemi oraz z organizacjami gospodarczemi obu krajów

Na zakończenie sprawozdania z działalności Izby należy wspomnieć o współpracy z instytucjami rządowemi i gospodarczemi Polski i Rumunji, dzięki czemu prace Izby mogły rozwijać się normalnie i dały szereg pozytywnych rezultatów. Izba ściśle współdziałała z szeregiem wymienionych czynników obu krajów, przyczem zawsze spotykała się z niezmiernie życzliwem ustosunkowaniem się do jej prac.

Z instytucyj rządowych polskich Izba pozostawała w stałych stosunkach z Ministerstwem Spraw Zagranicznych, z Ministerstwem Przemysłu i Handlu, z Ministerstwem Komunikacji, z Państwowym Instytutem Eksportowym, z Poselstwem Rzeczypospolitej Polskiej w Bukareszcie (w osobie radcy handlowego p. Zygmunta Vetulaniego), z Konsulatami polskiemi w Rumunji, z Zarządem Portu w Gdyni, z Dyrekcją Portu w Gdańsku.

Ze strony rumuńskiej — z Ministerstwem Przemysłu i Handlu, z Narodowym Instytutem Eksportowym, z Poselstwem Rumuńskiem w Warszawie (głównie w osobie radcy handlowego p. Iona Floru), z Dyrekcjami Portów, z Zarządem Rumuńskich Kolei Żelaznych.

Pozatem Izba współpracowała z szeregiem Izb Przemysłowo-Handlowych polskich i rumuńskich, ze stowarzyszeniami kupieckiemi, jak również z szeregiem innych organizacyj, czy to o charakterze ogólno-gospodarczym, czy to branżowym.

Wymienione instytucje, organizacje i zrzeszenia często same zwracały się do Izby w szeregu spraw; z drugiej zaś strony Izba starała się zawsze wszelkie będące w jej posiadaniu dane podawać

do wiadomości zainteresowanych czynników. Dzięki temu współpraca z temi instytucjami nosiła charakter stałego kontaktu, pogłębiającego się coraz wydatniej.

11) Kancelarja, korespondencja i archiwum

W roku sprawozdawczym pracowały w Izbie dwie osoby; prócz tego stale zatrudniony był tłumacz rumuński. Zwiększeniu liczby personelu, chociaż domagały się tego prace Izby, stały na przeszkodzie względy natury finansowej.

W ciągu r. 1932 wyszło z Izby 961 listów, nie licząc w tem komunikatów, różnych sprawozdań, notatek informacyjnych, zestawień cyfrowych, wykazów firm i t. p. Otrzymano mniejwięcej podobną ilość pism.

Archiwum korespondencyjne tworzy całość z archiwum informacyjnem, o którem mowa powyżej. W roku sprawozdawczym, prócz innych materjałów prasowych, częściowo były również gromadzone wycinki z prasy polskiej w sprawach rumuńskich.

V

SPRAWOZDANIE FINANSOWE IZBY

W r. 1932, podobnie jak w latach poprzednich, Izba czerpała swe dochody z subsydjów udzielanych jej ze strony polskiej i rumuńskiej oraz ze składek członkowskich. Wpływy za różne czynności i prace dokonywane przez Izbę nie wchodziły w rachubę, gdyż nie liczono za nie żadnych kosztów.

W porównaniu z r. 1931 dochody Izby uległy bardzo poważnemu zmniejszeniu się; z sumy zł. 40 tysięcy zmalały one do zł. 23 tysięcy. Wywołało to konieczność zastosowania daleko idącej kompresji w wydatkach. Trzeba również dodać, że wobec nieotrzymania pewnych sum należnych Izbie z okresów poprzednich, z wpływów z r. 1932 Izba zmuszona była pokryć szereg zobowiązań z roku poprzedniego. Pomimo to nadwyżka aktywów nad pasywami, która według bilansu zamknięcia za r. 1931 wynosiła zł. 1.030,56, na dzień 31 grudnia r. 1932 wzrosła do cyfry zł. 5.773,17. Dowodzi to oszczędnej gospodarki finansowej.

Analiza wpływów wykazuje, że składki członkowskie zmalały stosunkowo mniej niż subwencje, chociaż te ostatnie stanowiły nadal główną pozycję dochodów Izby. W roku sprawozdawczym suma subwencyj wynosi zł. 17.316,03, w czem zł. 2.382,20 stanowią subwencje jeszcze niewpłacone (subwencje w roku 1931 wynosiły zł. 31.491,32). Subwencje ze strony polskiej wynoszą zł. 10.000,—, ze strony rumuńskiej — zł. 7.316,03 (w tej ostatniej cyfrze mieści się wymieniona powyżej kwota do otrzymania).

Składki członkowskie wynoszą zł. 5.635,75 (w roku poprzednim zł. 8.012,39), w tem ze strony polskiej — zł. 4.615,—, ze strony rumuńskiej — zł. 1.020,75.

Rachunkowość prowadzona była systemem amerykańskim.

Bilanse brutto i netto za rok 1932 przedstawiają się jak następuje:

a) Bilans brutto na dzień 31 grudnia r. 1932

WINIEN:			MA:		
Gotówka w kasie .	zł.	84,27	Banki	zł.	308,47
Ruchomości . . .	„	2.960,81	Subwencje:		
Płace personelu .	„	8.860.—	otrzymane	14.933,83	
Wydawnictwa i prenumeraty	„	139,40	do otrzymania	2.382,20	
Lokal	„	1.563,75	Składki członkowskie		5.635,75
Wydatki kancelar.	„	1.361,95	Wpływy różne . .	„	26,57
Wydatki różne (różne wydatki rzeczowe, tłomaczenia, koszty podróży i t. p.) .	„	5.526,95	Wierzyciele . . .	„	487,68
Świadcz. socjalne	„	177,03	Nadwyżka aktywów nad pasywami .	„	423,90
Sumy przechodnie	„	670.—			
Dłużnicy	„	2.854,44			
	zł.	24.198,60		zł.	24.198,60

b) Bilans netto na dzień 31 grudnia r. 1932

WINIEN:			MA		
Gotówka w kasie .	zł.	84,27	Banki	zł.	308,47
Ruchomości . . .	„	2.960,81	Wierzyciele . . .	„	487,88
Sumy przechodnie	„	670.—	Nadwyżka aktywów nad pasywami .	„	5.773,17
Dłużnicy	„	2.854,52			
	zł.	6.569,52		zł.	6.569,52

Protokuł Komisji Rewizyjnej w sprawie zatwierdzenia bilansu Izby za r. 1932

Komisja Rewizyjna w składzie następującym: pp. Witold Gessner, Kazimierz Krzeczkowski i Witold Moritz zbadała księgi, dokumenty i dowody kasowe Izby za r. 1932 i znalazła takowe w należytym porządku. Bilans brutto Izby, zamykający się po każdej stronie kwotą zł. 24.198,60 (złotych dwadzieścia cztery tysiące sto dziewięćdziesiąt osiem i gr. 60) został wyprowadzony zgodnie z zapisami i dowodami rachunkowemi.

Bilans netto zamyka się po obu stronach kwotą zł. 6.569,52 (złotych sześć tysięcy pięćset sześćdziesiąt dziewięć i gr. 52), przyczem majątek Izby na dzień 31 grudnia r. 1932 wynosi zł. 5.773.17 (złotych pięć tysięcy siedemset siedemdziesiąt trzy i gr. 17).

Pozatem Komisja Rewizyjna porównała wpływy i wydatki r. 1932 z odnośnemi kwotami preliminowanemi na ten rok, przyczem stwierdziła, że dochody Izby były nieco mniejsze od preliminowanych; co zaś się tyczy wydatków, to były one mniejsze od preliminowanych o kilka tysięcy złotych, przyczem przekroczeń budżetowych na poszczególnych pozycjach nie było.

Komisja Rewizyjna składa wobec powyższego wniosek Walnemu Zgromadzeniu o przyjęcie sprawozdania Izby za r. 1932 oraz o zatwierdzenie bilansu.

Warszawa, dn. 19 października r. 1933.

(—) *W. Gessner*
(—) *H. Krzeczkowski*
(—) *W. Moritz.*

VI

CZŁONKOWIE IZBY

W r. 1932 Izba liczyła członków:

a) Honorowych 6, mianowicie: p. Jan hr. Szembek — Wiceminister Spr. Zagranicznych, b. poseł Rzplitej Polskiej w Bukareszcie; p. Eugenjusz Kwiatkowski — b. Minister Przemysłu i Handlu; p. Victor Cadere — Poseł Rumuński w Warszawie; p. Virgil Madgearu — b. Minister Finansów; p. Eduard Mirto — b. Minister Skarbu i p. Mihail Manoilescu — b. Minister Przemysłu i Handlu.

b) Wspierających 13, — w tem ze strony polskiej 4, ze strony rumuńskiej 9.

c) Rzeczywistych 11, — wszyscy ze strony polskiej.

d) Zwyczajnych 74, — w tem ze strony polskiej 47, ze strony rumuńskiej 27.

W porównaniu z rokiem poprzednim liczba członków rzeczywistych zmalała o 16, natomiast członków zwyczajnych wzrosła o 11.

Powyższe cyfry nie obejmują Oddziału Izby w Gdyni.

VII
SPRAWOZDANIE AUTONOMICZNEGO ODDZIAŁU IZBY W GDYNI

Statystyka obrotów rumuńskiego gospodarstwa społecznego z portami polskiemi Gdynią i Gdańskiem, jest bardzo niedokładna i to dlatego, że dotychczas jej nie zestawiono. Oddział zwrócił się z wnioskiem do Urzędu Morskiego w Gdyni i do Rady Portu i Dróg Wodnych w Gdańsku, aby od 1 stycznia r. 1933 instytucje te sporządzały dokładną statystykę tranzytu.

Pewne liczby wykazuje „Overland Rapid Service", utrzymujący komunikację między Gdynią i Gdańskiem oraz portem angielskim Hull, obsługiwany przez Polsko-Brytyjskie Towarzystwo Okrętowe w Gdyni. Przewiozła organizacja ta w 50 podróżach ogółem 3.197 ton różnych towarów przez Gdynię-Gdańsk do Rumunji. Były to prawie wyłącznie towary pochodzenia angielskiego; odsetek towarów amerykańskich był znikomy. Na towary przewożone składały się:

80% manufaktura (przeważnie bawełna),
15% przędza,
2% opony i inne wyroby gumowe,
2% maszyny i części maszyn,
1% różne.

Po za „Overland Rapid Service" przechodzą małe partje na linji Londyn—Gdańsk.

Obroty portu gdyńskiego, zestawione na podstawie danych Urzędu Celnego w Gdyni, wykazują w r. 1932 jedynie import do Rumunji w następujących pozycjach:

śledzie	72,6	ton
bawełna	10,0	„
ryby	0,5	„
samochody i części	106,7	„
części maszyn do wind	120,6	„
odbiorniki - aparaty	0,2	„
palniki	0,8	„
odlewy żeliwne	20,3	„
obuwie gumowe	8,2	„
skóry wyprawione	0,2	„
różne	194,7	„
bagaż	0,05	„
razem	534,95	ton.

Jest to tranzyt przeważnie z Anglji i Stanów Zjednoczonych Am. Półn. Statystyka powyższa winna być jednak uznana tylko za orjentacyjną, ale mimo to wskazuje, że obroty te są bardzo niewielkie.

Znacznie lepiej przedstawiają się obroty Gdańska, który wykazuje:

w przywozie 18.000 ton,
w wywozie 12.000 ton.

Norweskie śledzie świeże i mrożone, stanowiące surowiec fabryk konserw rybnych, są niewątpliwie najrealniejszym artykułem tranzytowym przez porty polskie do Rumunji. O ten tranzyt, którego próbne transporty rozpoczęły się już w r. 1932 (72,6 ton) należałoby przedewszystkiem zabiegać — tembardziej, że Gdynia jest do niego w zupełności przygotowana.

Należy tu podkreślić, że w r. 1932 weszła w życie amerykańsko-rumuńsko-polska taryfa towarowa, w której uczestniczą: amerykańska linja żeglugowa „American Scantic Line", Polskie Koleje Państwowe i Rumuńskie Koleje Państwowe. Taryfa ta daje możność bezpośredniego nadawania towarów do i ze stacyj rumuńskich do portu w Nowym Yorku przez Gdynię, co przyczyni się niewątpliwie do ożywienia tranzyta rumuńskiego przez Gdynię do i ze Stanów Zjednoczonych.

Bandera rumuńska w porcie Gdyni zajmuje w r. 1932 miejsce ostatnie. Reprezentuje na wejściu i wyjściu zaledwie jeden statek o pojemności 2.428 N.R.T. Był to tramp, który przypadkowo zatrzymał się w Gdyni po węgiel. W r. 1931 zawinął również tylko jeden statek rumuński do portu w Gdyni o pojemności 2.866 N.R.T. Bandera rumuńska zjawia się w porcie gdyńskim więc tylko sporadycznie. Ten stan rzeczy tłumaczy się tem, że morskie stosunki komunikacyjne między Rumunją a Polską nie opierają się na komunikacji morskiej między portami, lecz na drodze lądowej do portów polskich, resp. rumuńskich.

Oddział Izby został definitywnie uruchomiony w dniu 20 czerwca r. 1932. W dniu tym odbyło się posiedzenie Zarządu, na którem uchwalono kooptować do Zarządu pp.: dr. Kasprowicza i inż. Rostkowskiego. Równocześnie uchwalono powierzyć sekretarjat p. dr. Kasprowiczowi. Biuro Oddziału mieści się przy Radzie Interesantów Portu w Gdyni.

Z uwagi na to, że rozwiązanie zagadnienia budżetowego nastręczało pewne trudności, uchwalono tymczasem prowadzić działalność bez budżetu, korzystając z gościny Rady Interesantów Portu w Gdyni, której biuro załatwia bieżącą korespondencję Oddziału.

Za naczelne zadanie Oddział wziął sobie informowanie sfer gospodarczych portu gdyńskiego o zagadnieniach rumuńskiej gospodarki społecznej oraz swej Centrali w Warszawie o sprawach portu w Gdyni. Oddział próbował zaakwirować dla portu gdyńskiego transporty rumuńskich orzechów do Europy Zachodniej, które mogą mieć doskonałe warunki składowania w Chłodni Portowej w Gdyni.

Program Oddziału określa się propagandą wśród sfer portowych w Gdyni na rzecz spółpracy portu gdyńskiego z rumuńskiem gospodarstwem społecznem. Tymczasowa działalność informacyjna będzie w miarę możliwości finansowych uzupełniana akcją aktywnej propagandy.

Zarząd Oddziału Gdyńskiego uchwalił stworzyć od dn. 1 stycznia r. 1933 własny budżet, uchwalając tymczasowo składkę członkowską na zł. 100.— rocznie. Zarząd uchwalił zwrócić uwagę Centrali, że wycieczki rumuńskich sfer gospodarczych do Gdyni przyczyniłyby się znakomicie do propagandy portu gdyńskiego w Rumunji.

Druk. J. Świętoński i S-ka, Warszawa, Kopernika 34.